

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Komunikacji
i Systemów Transportowych**

T. 22.09.2011
Warszawa, dnia 30 marca 2011 r.

**Pan
Wojciech Furmanek
Burmistrz
Miasta i Gminy Daleszycy**

KKT- 4114-02-09/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Departament Komunikacji i Systemów Transportowych w Warszawie przeprowadziła kontrolę Urzędu Miasta i Gminy w Daleszycach, zwanego w dalszej treści „Urzędem”, w zakresie przeprowadzania kontroli prędkości pojazdów uczestniczących w ruchu drogowym w okresie 2009 – 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 14 lutego 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działalność Urzędu w zakresie objętym kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe.

1. Wykonywanie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ruchu drogowego przypisano w Urzędzie do zadań Straży Miejskiej. W wyniku kontroli prędkości pojazdów przy użyciu urządzenia samoczynnie rejestrującego wykroczenia polegające na przekraczaniu dozwolonych prędkości w ruchu drogowym (dalej fotoradaru) Straż Miejska w Daleszycach na kierujących pojazdami w 2009 r. (od 18 maja) nałożyła 731 mandatów na łączną kwotę 164.250 zł,

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

a ciągu 2010 r. nałożyła 743 mandaty na kwotę 168.470 zł. Wpływy z ww. mandatów w 2009 r. wyniosły 152,6 tys. zł, a w 2010 r. – 136,9 tys. zł. Na przedsięwzięcia związane z utrzymaniem dróg publicznych i poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego z budżetu Miasta i Gminy Daleszyce wydatkowano 2.617,8 tys. zł w 2009 r. oraz 1.968,2 tys. zł w 2010 r.

2. Prowadzone przez Straż Miejską w Daleszycach czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem fotoradaru prowadzone były legalnie. Strażnicy wykonujący kontrole ruchu drogowego, czynności wyjaśniające oraz nakładający grzywny w drodze mandatu karnego posiadali do tego stosowne upoważnienia Komendanta Miejskiego Policji w Kielcach oraz Burmistrza Miasta i Gminy w Daleszycach. Kontrole prędkości pojazdów prowadzone były przy użyciu sprawnego urządzenia samoczynnie rejestrującego wykroczenia polegające na przekraczaniu dozwolonych prędkości w ruchu drogowym stanowiącego własność Miasta i Gminy Daleszyce i z zachowaniem obowiązujących przepisów. Fotoradar funkcjonował w miejscach uzgodnionych wcześniej z Komendantem Miejskim Policji w Kielcach.

Na zasadach i w trybie określonych w przepisach o zamówieniach publicznych w maju 2009 r. dokonano zakupu fotoradaru do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym z jednoczesną rejestracją wykroczeń w formie zdjęcia wykonanego techniką cyfrową wraz ze sprzętem komputerowym oraz programami komputerowymi do obróbki materiału zdjęciowego i emisji kompletnej dokumentacji mandatowej.

Straż Miejska w Daleszycach prowadziła ewidencję etatów i wyników swoich działań wymaganą przepisami art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych² oraz terminowo dokonywała aktualizacji tej ewidencji.

3. W okresie objętym kontrolą Komendant Straży Miejskiej w Daleszycach, który był administratorem bazy danych uzyskanych z CEPiK³, nie upoważnił nikogo do przetwarzania danych osobowych uzyskanych z CEPiK. Dane te przetwarzali strażnicy miejscy, którzy nie posiadali do tego żadnego upoważnienia oraz pracownica Straży Miejskiej posiadająca upoważnienie udzielone przez osobę w tym zakresie nieuprawnioną. Praktyka taka była sprzeczna z przepisem art. 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁴ stanowiącym, że do przetwarzania danych mogą być dopuszczone wyłącznie osoby posiadające upoważnienie nadane przez administratora danych.

² Dz.U. nr 123, poz. 779 ze zm.

³ W kwietniu 2009 r. Straż Miejska w Daleszycach od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, który stosownie do przepisu art. 80 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji jest administratorem danych i informacji zgromadzonych w CEPiK, uzyskała zgodę na korzystanie z danych i informacji zgromadzonych w CEPiK.

⁴ Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.

4. W postępowaniu mandatowym nie przestrzegano przepisu art. 97 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia⁵ w brzmieniu obowiązującym wg stanu prawnego do dnia 31 grudnia 2010 r. Działając nielegalnie nakładano grzywny w drodze mandatu karnego po upływie 30 dni od ujawnienia wykroczenia. Działanie takie stwierdzono w 6 z 23 skontrolowanych postępowań mandatowych dotyczących przekroczenia prędkości zakończonych wystawieniem mandatu. W skrajnym przypadku grzywna została nałożona po upływie 5 miesięcy od ujawnienia wykroczenia.

Strażnicy miejscy przekraczyli swoje uprawnienia, nakładając grzywny na właścicieli pojazdów samochodowych za niewskazanie na żądanie strażnika osoby, której powierzyli pojazd do kierowania lub używania w określonym czasie⁶. Ustawa Prawo o ruchu drogowym w art. 129b ust. 3 wyszczególnia uprawnienia strażników miejskich w zakresie kontroli ruchu drogowego. Według stanu prawnego obowiązującego do 31 grudnia 2010 r. nie byli oni uprawnieni do żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Tym samym niewskazanie tej osoby strażnikowi gminnemu nie stanowiło wykroczenia. W 23 skontrolowanych postępowaniach dotyczących przekroczenia prędkości zakończonych nałożeniem grzywny 6 mandatów nałożono na właścicieli pojazdów samochodowych za niewskazanie na żądanie strażnika osoby, której powierzyli pojazd do kierowania lub używania w określonym czasie.

W 7 spośród ww. 23 skontrolowanych postępowań, grzywna nałożona w drodze mandatu karnego zaocznego nie została opłacona przez sprawcę w ciągu 7 dni od wystawienia mandatu, a Pan Burmistrz nie wystąpił do sądu z wnioskiem o ukaranie sprawców tych wykroczeń. Działania takie naruszały przepisy art. 99 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia stanowiące, że w razie niewiszczenia w wyznaczonym terminie grzywny nałożonej mandatem zaocznym, organ, którego funkcjonariusz nałożył grzywnę, występuje do sądu z wnioskiem o ukaranie.

Nie zwrócono również 5 kwot wpłaconych na rachunek Urzędu po ww. terminie przez osoby na które wystawiono te mandaty, mimo że w związku z nieuprawomocnieniem się mandatów, kwoty te stanowiły świadczenia nienależne wpłacone na poczet nieprawomocnych mandatów.

⁵ Dz.U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848 ze zm.

⁶ Grzywny nakładano wskazując jako podstawę art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275 ze zm.) w zw. z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. Spowodowanie, by dostęp do bazy danych prowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia i możliwość przetwarzania danych osobowych mieli tylko pracownicy Straży posiadający stosowne upoważnienie nadane przez Komendanta Straży.
2. Podjęcie działań zapewniających, by strażnicy miejscy nie nakładali grzywien w drodze mandatu karnego po upływie ustawowego terminu na ich nałożenie.
3. Przekazanie do właściwego sądu informacji o sprawach, w których w latach 2009 – 2010 na właścicieli pojazdów samochodowych nałożono grzywny w drodze mandatu karnego za nie wskazanie osoby, której powierzyli pojazd do kierowania lub używania w określonym czasie (co nie stanowiło wykroczenia), umożliwiających wszczęcie z urzędu postępowania o uchylenie tych mandatów karnych, zgodnie z przepisami art. 101 ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.
4. Dokonywanie zwrotów wpłat wniesionych z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego zaocznego po 7 dniach od jego wystawienia i kierowanie w tych sprawach do sądów wniosków o ukaranie.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Burmistrza o przedstawienie w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Burmistrzowi prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Departamentu Komunikacji i Systemów Transportowych NIK, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Komunikacji i Systemów Transportowych
z up.
Andrzej Witkowski
WICEDYREKTOR